

راهکارهای

توانمندسازی اعضای هیات علمی

در حوزه آموزش (قسمت اول)

نویسندگان: دکتر حسین کریمی مونی

فیروزه مجیدی، مهری یآوری، فاطمه رجب دیزاوندی

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی

دانشکده پرستاری و مامایی مشهد

آموزش عالی به عنوان بالاترین سطح آموزشی در یک جامعه از اهمیت خاصی برخوردار است. اعضا هیات علمی بعنوان رکن اساسی و مرکز ثقل دانشگاهها محسوب میشوند و از عوامل اصلی و مهم نظام آموزشی کشور به شمار میروند و توانمندی آنها بر عملکرد آموزش عالی تاثیرمستقیم دارد. به همین دلیل یافتن راهکارهای مناسب توانمندسازی اعضای هیات علمی ضرورت می یابد. در این متن راهکارهای موجود به اختصار شرح داده شده است.

مفهوم توانمندسازی

توانمند سازی فرایندی تعریف میشود که اعضا هیات علمی را برای ایفای نقش آموزشی آماده ساخته و موجب تقویت آنان در راستای مولد بودن و به روز بودن می گردد.

معاونت آموزشی و امور دانشگاهی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در اردیبهشت 1391، طیف گسترده وظایف عضو هیات علمی را در هفت حیطه آموزش، تحقیق و

پژوهش، فرهنگی، توسعه فردی، فعالیتهای اجرایی و مدیریتی، ارائه خدمات درمانی و ارتقای سلامت و فعالیتهای تخصصی در خارج از دانشگاه تصویب نموده است.

بررسی متون نشان میدهد که توانمند سازی در دانشگاهها، با عزت نفس بیشتر مدرسان، افزایش دانش اساتید در مورد موضوع تدریس و روشهای تربیتی، بهبود روابط افراد در دانشکده، افزایش پیشرفت علمی در حوزه برنامه درسی، افزایش انگیزش تحصیلی فراگیران، افزایش یادگیری سازمانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان ارتباط دارد. بنابراین لازم است که دانشگاهها با توجه به شرایط و مقتضیات خود، سازو کارهای مناسب را جهت توانمندسازی اعضا هیات علمی شناسایی و کلیه امکانات خود را برای آن بسیج نمایند.

راهکارهای توانمندسازی اعضای هیات علمی

کارگاه حضوری Workshops

رایج ترین شکل توانمندسازی حرفه ای اساتید است. مجموعه ای سازمان یافته ای است که فرصت های را برای یادگیری از طریق تفکر، عمل و بحث و تبادل نظر برای افراد فراهم می سازد. معمولاً در طول چند روز و حداکثر یک هفته تشکیل شده و تدریس رسمی دانشگاهی و ارائه ای اطلاعات به حداقل می رسد و بر یادگیری فعال شرکت کنندگان تأکید دارد.

کارگاه مجازی Virtual Workshops

با توسعه ی فن آوری های جدید به ویژه کامپیوتر و آموزش از راه دور بطور چشمگیری تغییر کرده است. در زمینه ی دوره توانمندسازی اساتید، تحویل محتوی کارگاه های آموزشی از طریق نرم افزارها و سی دی دارای تأثیر بیشتر است و در حال تبدیل شدن به شکل رایج آموزش می باشد.

مشاوره / مربیگری Coaching Mentoring

مربی‌گری فرایندی است
که در آن یکی از همکاران

شنونده/ ناظر انتقادی است و عملکرد تدریس سایر اساتید را مشاهده نموده و پیشنهاداتی را که به رشد و توانمندی آن استاد کمک می‌کند، ارائه می‌دهد. در این مدل مربی به‌عنوان راهنما، بازخورددهنده، پشتیبان و راهنمای حل مسئله بوده که فراهم کننده منابع، بینش‌ها، شیوه‌ها و مواد مورد نیاز برای اساتید است.

آموزش از راه دور Distance Education

در این روش که آموزش مجازی نیز نامیده می‌شود منظور آموزش افراد، با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات است. یک سیستم آموزش مجازی محیطی

مجازی فراهم می‌کند تا فراگیر بدون نیاز به حضور یاددهنده بتواند مطالب را فراگیرد.

بخش دوم راهکارهای توانمند سازی اعضای هیات علمی در شماره دیگر از این مجموعه اطلاع رسانی خواهد شد.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1-Steinert Y. Faculty development for clinical teacher. THE CLINICAL TEACHER 2005.pp. 104-110.

2-Wilkerson L, Irby D. Strategies for improving teaching practices: a comprehensive approach to faculty development. Academic Medicine. 1998; 73(4):96-387.

Email: nms.edo@mums.ac.ir

Web: http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main

seminars سمینارها

اجتماعات و گردهمایی که هدف از تشکیل آن بیان تازه‌های علمی، مبادله‌ی تجربیات و تجدید اطلاعات در جهت چاره‌جویی و حل مشکلات حرفه‌ای شرکت کنندگان است.

دوره های کوتاه مدت Short Courses

برنامه‌ای است که هدف از برگزاری آن آموزش مهارت‌های جدید و تقویت مهارت‌های حرفه ای قبلی می‌باشد و حداقل یک دوم از ساعات دوره بصورت عملی برگزار می‌گردد.

Fellowship فلوشیپ

این برنامه در سال‌های اخیر به عنوان یک مکانیسم جامع برای توانمندسازی اعضای هیأت علمی وارد شده است. زمان این برنامه اغلب از 1 تا 2 سال از دوره‌های آموزشی دانشگاهی بصورت نیمه‌وقت یا پاره‌وقت است و اعضای هیأت علمی 10 تا 20 درصد از وقت خود را در این دوره‌ها می‌گذرانند.

یادگیری از همتایان Learning From Peers

این نوع توانمندسازی می‌تواند در کلاس درس و یا وضعیت بالینی برای دستیابی به نگرش‌ها و مهارت‌های آموزشی رخ دهد. اساتید مدل‌های نقشی را فعالانه مشاهده می‌کنند. و زمان یادگیری به حداکثر رسانده می‌شود. در این مدل شیوه‌هایی از عملکردهای بالینی، بهبود مهارت‌های آموزشی، ارائه‌ی بازخورد، تجزیه و تحلیل اتفاق می‌افتد.